

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 224/2010-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 3. júna 2010 predbežne prerokoval sťažnosť A. C., K., O. C., K., a J. C., Č., zastúpených advokátom JUDr. R. S., D., ktorou namietajú porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 471/1998, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť A. C., O. C. a J. C. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. mája 2010 doručená sťažnosť A. C. (ďalej len „sťažovateľka“), O. C. (ďalej len „sťažovateľ v 2. rade“) a J. C. (ďalej len „sťažovateľ v 3. rade“ a spolu ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Čadca (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 471/1998 (ďalej aj „namietané konanie“).

Sťažovatelia vo svojej sťažnosti okrem iného uviedli:

„Sťažovateľka v 1. rade spolu ešte s právnym predchodcom sťažovateľov v 2. a 3. rade A. C. podala v roku 2006 ústavnú sťažnosť na Ústavný súd SR, sp. zn.: I. ÚS 355/06, o ktorej Ústavný súd SR rozhodol nálezom č. I. ÚS 355/06-27 zo dňa 20. 02. 2008 tak, že konštatoval porušenie základného práva sťažovateľky v 1. rade a A. C. na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6, ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn.: 9 C 471/98. Okresnému súdu Čadca prikázal vo veci konať bez zbytočných prieťahov. Zároveň sťažovateľke v 1. rade priznal primerané finančné zadosťučinenie vo výške 1 000,- € (30.000,- Sk).

Po podaní predchádzajúcej ústavnej sťažnosti predmetné konanie prebiehalo nasledovne:

Dňa 17. 01. 2007 Okresný súd Čadca vo veci vydal rozsudok č. 9 C/471/98-307. Voči tomuto rozhodnutiu podal odvolanie dňa 05. 03. 2007 odporca. Odvolanie spolu so spisovým materiálom bolo postúpené odvolaciemu orgánu – Krajskému súdu Žilina na rozhodnutie. Sťažovateľka v 1. rade aj s A. C. sa k tomuto odvolaniu prostredníctvom svojho právneho zástupcu písomne vyjadrili v zmysle predchádzajúcej výzvy okresného súdu. Krajský súd Žilina vytýčil v tejto veci pojednávanie až na deň 11. 09. 2008. Ďalej bolo vo veci vytýčené krajským súdom pojednávanie na deň 02. 10. 2008. Dňa 21. 01. 2009 okresný súd vydal opravné uznesenie, ktorým opravil výrokovú časť prvostupňového rozsudku. Dňa 05. 06. 2009 odporca oznámil okresnému súdu, že JUDr. M. C., advokát, prevzal jeho zastupovanie v tejto veci. Na podnet krajského súdu Okresný súd Čadca ohľadne toho istého výroku, v súvislosti s ktorým vydal opravné uznesenie, vydal vo veci doplňujúci rozsudok zo dňa 04. 06. 2009. Dňa 08. 06. 2009 vydal okresný súd uznesenie, ktorým zamietol návrh odporcu na zrušenie predbežného opatrenia. Návrhom zo dňa 10. 06. 2009 sťažovatelia v 1. až 3. rade prostredníctvom svojho právneho zástupcu podali na okresný súd návrh na vydanie predbežného opatrenia z dôvodu, že predchádzajúce predbežné opatrenie, ktoré bolo vo veci vydané, znelo ešte na pôvodných navrhovateľov,

ktorí už v priebehu konania zomreli. Dňa 08. 07. 2009 okresný súd vo veci vydal uznesenie č. 9 C/471/1998-441, ktorým vyhovel návrhu sťažovateľov v 1. až 3. rade na vydanie predbežného opatrenia. Odporca prostredníctvom svojho právneho zástupcu dňa 30. 06. 2009 podal na okresný súd doplnenie odvolania odporcu zo dňa 17. 01. 2007, odvolanie proti doplňujúcemu rozsudku zo dňa 04. 06. 2009 a odvolanie voči uzneseniu zo dňa 08. 06. 2009, ktorým súd zamietol návrh na zrušenie predbežného opatrenia. Dňa 29. 07. 2009 sa odporca odvolal voči uzneseniu okresného súdu č. 9 C 471/1998-441 zo dňa 08. 07. 2009. Sťažovatelia v 1. až 3. rade sa prostredníctvom svojho právneho zástupcu listom zo dňa 30. 09. 2009 k podanému odvolaniu odporcu písomne vyjadrili. Okresný súd Čadca si listom zo dňa 30. 12. 2009 vyžiadal od právneho zástupcu sťažovateľov v 1. až 3. rade doloženie úmrtných listov s uvedením právnych nástupcov zomrelých pôvodných navrhovateľov a doložením plných moci od týchto právnych nástupcov. Právny zástupca sťažovateľov v 1. až 3. rade tak urobil listom zo dňa 13. 01. 2010, kedy okresnému súdu zaslal osvedčenia o dedičstve po pôvodných navrhovateľoch a plné moci od ich právnych nástupcov. Listom zo dňa 22. 03. 2010 právny zástupca sťažovateľov v 1. až 3. rade žiadal Krajský súd Žilina o urýchlenie konania o podanom odvolaní odporcu voči uzneseniu okresného súdu zo dňa 08. 07. 2009, ktorým bolo vydané predbežné opatrenie. Na túto žiadosť krajský súd odpovedal listom zo dňa 31. 03. 2010 tak, že dňa 31. 3. 2010 krajský súd zaslal okresnému súdu urgenciu za účelom vybavenia prípisov krajského súdu. Listom zo dňa 21. 04. 2009 právny zástupca sťažovateľov v 1. až 3. rade žiadal okresný súd o poskytnutie informácií ohľadne stavu konania č. 9 C/471/1998.“

Ďalej sťažovatelia uviedli:

„V podstate Krajský súd Žilina o podanom odvolaní odporcu zo dňa 05. 03. 2007, ako aj o ďalších odvolaniach meritórne do dnešného dňa vôbec nerozhodol. Prípisom prikázal okresnému súdu o veci rozhodnúť doplňujúcim rozsudkom, voči ktorému sa však odvolal odporca, ani o tomto odvolaní krajský súd ešte nerozhodol. Napokon nerozhodol do dnešného dňa ani o odvolaní odporcu voči uzneseniu, ktorým okresný súd vydal predbežné opatrenie. Na urgenciu právneho zástupcu sťažovateľov v 1. až 3. rade krajský súd odpovedal, že vo veci okresným súdom nie sú ešte vybavené prípisy krajského súdu.“

Na základe uvedených skutočností sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Ústavnej sťažnosti sa vyhovuje.

2. Základné právo sťažovateľov A. C..., O. C... a J. C... priznané v čl. 46, ods. 1 a 48 ods. 2 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo porušené postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn.: 9 C/471/1998.

3. Ústavný súd SR prikazuje Okresnému súdu Čadca, aby v konaní vedenom pod sp. zn.: 9 C/471/1998 konal bez zbytočných prieťahov.“

Sťažovatelia ďalej navrhli, aby im ústavný súd priznal finančné zadost'učinenie každému v sume 10 000 €, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon

o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Z citovaného textu § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní návrhu je tiež posúdiť, či tento nie je zjavne neopodstatnený. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu možno o zjavnej neopodstatnenosti návrhu hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98).

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. I. ÚS 55/98).

Touto judikatúrou sa ústavný súd riadil aj pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľov. Ústavný súd vzhľadom na to, že svojím nálezom sp. zn. I. ÚS 355/06 z 20. februára 2008 už konštatoval porušenie práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, mohol preskúmať iba priebeh konania v období po vydaní nálezu sp. zn. I. ÚS 355/06 z 20. februára 2008.

Podľa § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde návrh nie je prípustný, ak sa týka veci, o ktorej ústavný súd už rozhodol (prekážka *res iudicata*), okrem prípadov, v ktorých sa rozhodovalo len o podmienkach konania, ak v ďalšom návrhu už podmienky konania boli splnené.

Keďže zo samotnej sťažnosti, ako aj zo zistení ústavného súdu v predmetnej veci vyplýva, že o porušení práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vo vzťahu k sťažovateľke a právnomu predchodcovi sťažovateľov v 2. a 3. rade už bolo predtým právoplatne rozhodnuté označeným nálezom, nemal inú možnosť, ako ich sťažnosť v časti týkajúcej sa namietaného porušenia ich základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v období do vydania nálezu sp. zn. I. ÚS 355/06, t. j. do 20. februára 2008, podľa § 25 ods. 2 v spojení s § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde odmietnuť pre jej neprípustnosť.

V sťažnosti je výrazne oddelený petit od jej ostatných častí. Ústavný súd je podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný návrhom na začatie konania. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje najmä na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovatelia domáhajú. Ústavný súd teda môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovatelia domáhajú v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označili za porušovateľa svojich práv (čl. 2 ods. 2 ústavy), keď navyše ústavný súd nemá dôvod

spochybňovať znenie petitu sťažnosti vzhľadom na kvalifikované právne zastúpenie sťažovateľov. Konanie pred ústavným súdom je ovládané princípom dispozitívnosti, ktorý vylučuje, aby ústavný súd zapájal do konania o sťažnosti iný všeobecný súd bez výslovného návrhu sťažovateľov.

V danom prípade to znamená, že ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť iba v časti týkajúcej sa namietaného porušenia práv sťažovateľov v období po 20. februári 2008 okresným súdom, ktorý sťažovatelia v petite návrhu na rozhodnutie uviedli ako porušovateľa nimi označených práv. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní vychádzal zo svojej doterajšej stabilizovanej judikatúry, podľa ktorej podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov je odstránenie právnej neistoty (III. ÚS 61/98). Zároveň zo stabilizovanej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že ústavný súd poskytuje ochranu základnému právu na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj právu na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru len vtedy, ak bola sťažnosť ústavnému súdu podaná v čase, keď k namietanému porušovaniu práva ešte mohlo dochádzať a nečinnosť orgánu verejnej moci v tom čase ešte mohla trvať (napr. m. m. II. ÚS 387/06, IV. ÚS 46/07).

Ústavný súd zo sťažnosti, z jej príloh a na okresnom súde zistil, že okresný súd vo veci meritórne rozhodol už rozsudkom zo 17. januára 2007, pričom v dôsledku podaného odvolania vec postúpil Krajskému súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) na rozhodnutie 2. apríla 2008. Je pravdou, že krajský súd spis opakovane vrátil okresnému súdu bez rozhodnutia z dôvodu nutnosti vykonania doplňujúcich procesných úkonov, na druhej strane však ústavný súd poukazuje na to, že okresný súd po vykonaní požadovaných procesných úkonov spis riadne predložil krajskému súdu na rozhodnutie 21. apríla 2010, teda takmer mesiac predtým, ako sťažovatelia podali sťažnosť ústavnému súdu (20. mája 2010). Z uvedeného vyplýva, že v čase podania sťažnosti ústavnému súdu už okresný súd nemohol žiadnym ústavne relevantným spôsobom ovplyvňovať priebeh namietaného konania ani spôsobovať prietahy v ňom. Na inom mieste tohto uznesenia už bolo uvedené, že porušovanie označených práv postupom krajského súdu sťažovatelia v petite návrhu nenamietali.

Pokiaľ sa sťažovatelia v odôvodnení sťažnosti odvolávajú na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej podanie oddelených sťažností na konanie v rôznych stupňoch by vylúčilo nazeranie na dĺžku celkového konania, ústavný súd opätovne poukazuje na to, že pri rozhodovaní danej veci vychádzal zo svojej stabilizovanej judikatúry (napr. IV. ÚS 237/09), podľa ktorej, ak v čase, keď sťažnosť bola ústavnému súdu doručená, už nemohlo postupom súdu, proti ktorému sťažnosť smeruje, dochádzať k namietanému porušovaniu označených práv, ústavný súd sťažnosť v zásade odmietol ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Tento právny názor ústavného súdu akceptuje vo svojej judikatúre aj Európsky súd pre ľudské práva (pozri napr. rozhodnutie vo veci Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 16970/05).

Ústavný súd v nadväznosti na uvedené napokon dospel k záveru, že v okolnostiach danej veci nebolo možné uvažovať ani o eventualite namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, ktoré by malo takú intenzitu, že by ho bolo potrebné kvalifikovať ako porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (denegatio iustitiae – odmietnutie spravodlivosti).

Sťažnosť sťažovateľov bolo preto potrebné odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľov v uvedenej veci (o priznaní trov právneho zastúpenia, ako aj finančného zadosťučinenia) stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

Nad rámec odôvodnenia tohto rozhodnutia ústavný súd považuje za potrebné poznamenať, že prípadná nečinnosť krajského súdu (resp. okresného súdu) v ďalšom priebehu konania v právnej veci sťažovateľov by mohla spôsobiť porušenie ich základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, čo nevyklučuje, aby v takom prípade podali ústavnému súdu novú sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. júna 2010